

ויזרע יצחק

שנה ז'

<p>זמני השבת</p> <p>זמני השבת</p> <p>פניסה</p> <p>יציאה</p> <p>ר"ת</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת</p> <p>"ויזרע יצחק"</p> <p>ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>פרשת "לך לך"</p> <p>הפטרה: "למה תאמר"</p> <p>ח' מרחשוון תשע"ה</p>
<p>ת"א</p> <p>16:20</p> <p>17:27</p> <p>18:02</p>	<p>ת"א</p> <p>16:32</p> <p>17:29</p> <p>18:04</p>	<p>י"ב</p> <p>16:16</p> <p>17:27</p> <p>18:08</p>

הגייגים לפרשת השבוע

"ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" (בראשית יב' א)

אומר ה'נעם אלימלך" שהאדם צריך לעבוד את הבורא בשלש מדרגות, בתחילה צריך הוא לשבר את כח התאוה המוטבע באדם מדרך הטבע, כגון אכילה ושתייה וכיוצא בהם עד שתהא אכילתו בקדושה ובטהרה ועל ידי זה הוא משבר את כח האלקים אחרים ש"א-לקים" בגימטריא "הטבע", ואחר שמשבר את כח אלקים אחרים זוכה לבא למדרגת יראה שהוא אלקים חיים. שנית צריך האדם לשבר את המדות השפלות שבו שהם אצלו בתולדה מיום צאתו מרחם אמו, יש בני אדם שמדותיהם יותר גרועים משאר בני אדם במדה זו, למשל מדת כעס וכדומה, ואחר שמשבר את כח המדות השפלות והגרועות הוא זוכה לבא לאהבת הבורא ברוך הוא. והמדרגה השלישית שהיא התפארות שכל מעשיו יהיו יפים ומפוארים כמו שאמר התנא "כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" (אבות ב' א). ורעיון זה רמוז בפסוק שלפנינו: "לך לך מארצך", רמז למדרגה ראשונה שהיא התאוות הארציות הגשמיות שהוא מוטבע בחומר וצריך לצאת ממנה. "וממולדתך". רמז למדרגה השנייה שהם המדות הגרועות הנולדות עם האדם. "ומבית אביך". רמז למדרגה השלישית. שעיקר התפארות והשפלות באים לאדם על ידי שהוא מתגאה ומתפאר באבותיו שהוא בן גדולים וצריך לצאת מהמדה הגרועה הזאת להתפארות אחרת הטובה בעיני ה' ואדם.

"ואעשך לגוי גדול, ואברכך, ואגדלה שמך והיה ברכה" (בראשית יב' ב)

אומר ה"אלשיך" הקדוש שבהבטחת הקב"ה לאברהם רמוזים שלשת מיני האושר של העולם הזה: בני, חיי, ומזוני. (בנים, חיים ומזון) "בני" רמוז במה שאמר הכתוב "ואעשך לגוי גדול". "חיי" רמוז במה שאמר הכתוב "ואברכך". ועל "מזוני" רמז הכתוב במה שאמר "ואגדלה שמך", והכוונה היא שאין צריך לומר שה"מזוני" לעצמך בלבד כי אם גם ואגדלה שמך, שהוא על ידי גמילות חסדים שתטיב ותפרנס לכל העולם. ועל כל זה נאמר "והיה ברכה".

"ויקח אברהם את ערי אשתי" (בראשית יב' ה)

אומר ה'זוהר שכוונת הכתוב "ויקח" היא שאברהם משך את שרה בדברים כדי שתבוא אתו לארץ כנען, היות שאין לאדם רשות להוציא את אשתו לארץ אחרת. אך, שואל ה"משך חכמה", הלוא מדובר בעליה לארץ ישראל שהיא מצוה, ומותר לאדם לכפות את אשתו לעלות לארץ? וגם אז נחשבה הישיבה בארץ ישראל מצוה, וכמו שאמרו חז"ל על הפסוק: "ויהי מקץ עשר שנים" שאין ישיבת חו"ל מן המניין (יבמות סד). ומתוך שהמצווה היתה לאברהם בלבד שנאמר: "לך לך" כלומר, שרה לא היתה בכלל המצווה לכן לא היה יכול אברהם לכופף אותה.

"ויקרא בשם ה'" (בראשית יב' ז)

מבאר הרמב"ן שמשמעות הכתוב היא שאברהם היה קורא בקול גדול לפני המזבח את שם ה', והיה מודיע אותו ואת א-להות לבני האדם. כי גם כאשר היה אברהם באור כשדים הוא ניסה ללמד אותם אך הם לא אבו לשמוע, ועתה כשבא אברהם לארץ הזו שבה הובטח לו "ואברכה מברכך", היה למוד ללמד ולפרסם הא-להות. וכן אמר הכתוב אצל יצחק כאשר הלך אל נחל גרר והובטח "אל תירא כי אתך אנכי" (בראשית כו' כד), מי בנה מזבח "ויקרא בשם ה'". כי יצחק הגיע למקום חדש אשר לא שמעו בו את שמעו של הקב"ה ולא ראו את כבודו ולכן הגיד יצחק את כבוד ה' בגוים ההם. אבל אצל יעקב לא נאמר "ויקרא בשם ה'" מפני שיעקב הוליד הרבה בנים וכולם היו עובדי ה', כך שהיתה לו קהילה גדולה שנקראה עדת ישראל ונתפרסמה האמונה בהם, ונודעה האמונה לכל.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

משה טויטו בר אסתר ז"ל נלב"ע ד' אדר ב' תשע"ד ישראל בן נחמה נלב"ע כה אב תשע"ד תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל יצחק בנימין בר שורין ז"ל חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג נלב"ע יא' ניסן תשס"ז
 תנצב"ה

"וירא ה' אל אברהם" (בראשית יב' ו')

מבאר ה"כלי יקר" שמה שלא נראה אליו ה' מיד כשאמר לו "לך לך מארצך" לפי שאז היה אברהם עדיין בחו"ל ולדעת הראב"ע בחו"ל אין הקב"ה מתגלה לבריות ולכן לא נראה אליו שם ה' במראה כי אם קול דברים לבד היה שומע וזו הסיבה שאברהם לא בנה שם מזבח כי הוא בנה מזבח רק לה' הנראה אליו אבל בעוד שלא היה נראה אליו לא רצה לבנות מזבח במקום שאין השכינה שורה וזה מה שחשש משה שיגידו לו בני ישראל "כי יאמרו לא נראה אליך ה'" (שמות ד' א) כי הם ידעו שאין דרכו של הקב"ה להתראות בחו"ל ובוזה יכחישו לומר שגם קול לא שמע.

"וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו" (בראשית יב' ז')

לכאורה נראה שהפסוק לא מסודר כהלכתו והיה הכתוב צריך לומר "וינגע ה' את פרעה ואת ביתו נגעים גדולים" אלא, מבאר ה"ספורנו" שהקב"ה הכה את פרעה בלבד בנגעים גדולים. "ואת ביתו", הקב"ה נתן נגעים גם בביתו אבל לא נגעים גדולים כשל פרעה ומטרת נגעים אלו היתה להבדיל בינם ובין שרה ויבינו שכל הנגעים היו בעבורה וישובו כולם מרשעם.

"ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב" (בראשית יב' ח')

אומר רבינו החיד"א שהפסוק מרמז לנו על צדקתו של אברהם אבינו ועל יחסו לענייני העולם הזה, ואומר שכל עניני העולם הזה היו על אברהם אבינו לטורח, ובהיות שאברהם שוטט בדעתו בידיעת הא-לקות וחכמת התורה, היה כל קנין עולם הזה הגופני נבזה בעיניו נמאס. וזה שאמר "כבד מאד במקנה בכסף ובזהב", שלא היו אצלו דבר חביב כלל, ואדרבא הדבר היה כבד ממנו והוא קץ בהם.

"כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה וכו'רעך" (בראשית יב' טו')

כידוע, התכוון הקב"ה בראיה זו של אברהם להקנות לו ולזרעו את הארץ. אך, מעיר ה"אור החיים" הקדוש שבסך הכל חוש הראיה הוא די מוגבל בטווח אותו ניתן לראות באור יום ויוצא שאברהם "קנה" רק את שטח הארץ אותו ראה, לכן, אומר ה"אור החיים" הקדוש, עשה כאן הקב"ה לאברהם נס וכל קצות הארץ התקרבו אליו כך שיכול היה אברהם לראות את כל הארץ ובאמצעות ראייה זו החזיק אברהם בכל הארץ, וז"ל: "כי אין לך חזקה גדולה מזו שיעתק צור ממקומו להתקרב לפני אדוני הארץ".

"אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד" (בראשית טו' א')

מפרש רבינו בחיי שבכתוב שלפנינו מבטיח הקב"ה לאברהם שלוש הבטחות: "אנכי מגן לך" הקב"ה מבטיח לאברהם שיגן עליו כי אברהם פחד מבני המלכים שהרג פן ינקמו בו את נקמת אביהם, ועל כן אמר הכתוב "אנכי מגן לך", כלומר מפחד המלכים. "שכרך הרבה", זו ההבטחה השנייה שהבטיחו הקב"ה בבשורת הבן, כי די היה לומר "שכרך רב", והוסיף הכתוב שתי ההי"ן כי מבין שתייהן נולד יצחק תוספת של ה"א בשרה ותוספת של ה"א באברהם, וזו היא הבטחת העולם הזה. ו"מאוד" זוהי ההבטחה השלישית, הבטחת העולם הבא, כי "מאד" הוא רמז לעולם הבא, ככתוב "ולא ידע נפש מאד" (איוב לה' טו), "כי אליהוא תפש את איוב בהיותו כופר בהשגחה והיה אומר לו כי הוא מונה תמיד כל היום יסוריו ומכאוביו, ולא היה יודע המנוחה הרבה המעותדת לצדיקים לעוה"ב". אלא שמתוך שלוש ההבטחות רק הראשונה מפורשת והשתים האחרות מובאות ברמיזה, ואברהם הלך אחר הנגלה, ולא הבין את הרמז הנכלל בדבריו של הקב"ה, על כן הוצרך אברהם לשאול "מה תתן לי", כלומר מה יהיה שכרי מאחר שאין לי בנים "ואנכי הולך ערירי", יחידי בלא בנים, ואין יוצא ואין בא בביתי זולתי אליעזר איש נכרי שלקחתי מדמשק לא מבית אבי ולא מארצי, ואז פירש לו הקב"ה השתים שרמז, הבטחת העולם הזה הוא שאמר "לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך", הבטחת העולם הבא ממה שאמר "הוא יירשך", כי "הוא" שמו של הקב"ה שאתה תהיה ירושתו, כענין שנאמר: "ונחלתנו" (שמות לד').

"מפני שרי גברתי אנכי ברוזת" (בראשית טו' ז')

מעיר ה"תוספת ברכה" שהמלאך שאל את הגר שתי שאלות: "אי מזה באת? ואנה תלכי?" ואילו היא השיבה לו רק על אחת, על הראשונה, "אי מזה באת", ועל השאלה השנייה "ואנה תלכי" אין היא טורחת להשיב. והתירוץ הפשוט הוא שכאשר אדם בורח מאיזה מקום, אזי כל מחשבתו נתונה בשאלה "איך לברוח מהמקום ההוא?" אבל הוא לא חושב "לאן הוא הולך"? כי אין דעתו נתונה, עתה בשעת הבריחה, לזה. ולכן כאשר השיבה הגר: "מפני שרי גבירתי אנכי בורחת", שוב לא היתה צריכה לענות על השאלה השנייה "לאן את הולכת"? כי משום היותה טרודה בבריחה היא עצמה לא יודעת לאן תלך.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: הר"ה משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חוברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315